

MUDr. Petr Formánek

L-Recapin

Vlasy již dávno nesplňují svoji primární biologickou funkci (termoregulační a krycí) a v moderní lidské civilizaci mají převážně sociologický význam.

Mohou vyjadřovat příslušnost k určité společenské skupině a často bývají přeceňovány při posuzování vlastní přitažlivosti. Obecně má porost lidského těla nezastupitelnou roli jak v sociální, tak i sexuální oblasti. Změny barvy, tvaru nebo množství vlasů mohou výrazně ovlivnit mezilidské vztahy a vést k psychologickým poruchám.

Nejčastější změnou množství vlasů je jejich nadměrná ztráta – plešatění (alopecie). Vlasy mohou ve zvýšené míře vypadávat z celé řady příčin, obecně můžeme tuto problematiku rozdělit zhruba do dvou skupin: vypadávání vlasů ložiskové – alopecia areata a vypadávání vlasů difusní – povšechné prořídnutí vlasů neboli androgenní (také androgenetická) alopecie.

Androgenní alopecie – AGA (nadměrná ztráta vlasů podmíněná přítomností testosteronu) je nejčastější poruchou kštiny a vlastně není onemocněním v pravém slova smyslu – má charakteristický vzhled, je podmíněna genetikou a způsobena androgenními (mužskými pohlavními) hormony. U mužů může začít kdykoliv po pubertě, s nástupem vyšších hladin mužských hormonů. Nejčastěji se první projevy objevují kolem 30 let, a čím dříve se objeví příznaky, tím bývá ztráta vlasů rychlejší. Po třicítce trpí viditelnou ztrátou vlasů třetina a po padesátce polovina jedinců. V České republice může jít o 1,5 milionu mužů, ale také o 0,5 milionu žen s androgenní alopecí. U žen k tomu dochází zpravidla po klimakteriu, kdy se snižuje a postupně vyhasne produkce ženských pohlavních hormonů. Ztráta vlasů bývá u žen mírnější a ke vzniku typické pleši dochází jen zřídka.

Nástup AGA je postupný. Dochází k ústupu vlasové hranice z čela a z temene tak, že po letech nakonec zbývá pouze podkovovitý pruh vlasů kolem hlavy. Avšak pouhé posunutí vlasové hranice nad čelem je přirozenou známkou dospělosti a objevuje se u 95% mladých mužů a 80% žen. Pokračující řednutí vlasů na temeni a další posun vlasové hranice nad čelem zároveň se vznikem koutů jsou však jasnými příznaky androgenní alopecie.

K tomu, abychom pochopili příčinu ztráty vlasů při AGA, je třeba se zmínit o fyziologii růstu vlasu. Každý vlasový folikul (váček) prodělává cyklické růstové změny. Vlas doroste do maximální délky, růst ustává, vlas vypadává a je nahrazen jiným. Cyklus má tři odlišné, nestejně dlouhé fáze: období aktivního růstu (anagenní), období změny prokrvení (katagenní) a období klidové (telogenní). Během anagenní fáze je vlas ukotven hluboko v podkožním tuku a nejde jednoduše vytrhnout. Epidermální buňky zárodečné vrstvy obklopující papilu se dělí a posunují ty starší směrem nahoru, kde mění tvar a keratinizují. Jiné buňky tvoří na povrchu šupinky. Uspořádání vláken dřeně vlasu určuje, zda budou naše vlasy rovné či kudrnaté. Za měsíc se vlas v průměru prodlouží o 1 centimetr. V našem skalpu je asi 85% až 90% vlasů v aktivní fázi, jež trvá 2 až 6 let. Katagenní fáze je nejkratší, tvoří asi 1 % a trvá 3 týdny. Jde o konec aktivního růstu – vyznačuje se změnami ve vlasovém folikulu, ukončuje se jeho cévní zásobením a výživou. Telogenní vlas se posouvá výše v kožní vrstvě, která se nazývá dermis, a může být lehce vytažen. Pod ním již roste zárodek dalšího vlasu a cyklus se opakuje. Tato fáze trvá 3 měsíce a nachází se v ní asi 10 % vlasů. Průměrně vypadává asi 100 vlasů za den.

